

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄλαλος σχηματισθὲν κατ' ἀναλογ. τῶν ἄλλων εἰς -ιάζω ληγόντων καὶ νόσον ἢ πάθησιν δηλούντων, ὡς παθιάζω, χτικιάζω, ψειριάζω κττ.

1) Ἀμτβ. περιπίπτω εἰς ζάλην ἢ ἀναισθησίαν διὰ τραῦμα, νόσον, δαρμόν κττ. Ζάκ. Ἡπ. Κεφαλλ. Πελοπν. Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Λάστ. κ. ἄ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ.: *Μὲ τὴν ξυλῆα πῶφαγε 'ς τὸ κεφάλι ἀλάλιασε Κεφαλλ. 'Αλάλιασα 'π' τ'ν ἀρρώστια Αἰτωλ. Θὰ σὶ κάμου ν' ἀλαλιάς'ς τ'ς δ'λειῆς αὐτόθ. Εἶναι ἀλαλιασμένος καὶ δὲν ξεχωρίζει πρόσωπα Κεφαλλ. || Φρ. Νὰ ρ'μάξ' κι ἀλαλιάς'!* (ἀρὰ) Αἰτωλ. καὶ μετβ. φέρω τινὰ εἰς κατάστασιν ζάλης καὶ ἀναισθησίας, καθιστῶ τινὰ ἀνίκανον νὰ ἀντιλαμβάνεται τὰ περὶ αὐτὸν συμβαίνοντα Ἀνδρ. Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. (Βάμ. κ. ἄ.) Πελοπν. (Αἰγ. Ἀρκαδ. Βασαρ. Βούρβουρ. Γορτυν. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Κορινθ. Λακων. Λάστ. Τρίκκ.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) Χίος κ. ἄ.: *Μ' ἀλάλιασαν μὲ τοῖς φωνῆς τους Βούρβουρ. Τὸν ἀλάλιασαν ἀπὸ τὸ ξύλο Κρήτ. Μ' ἀλάγιασε 'ς τὸ ξύλο Βάμ. Τὸν ἀλάλιασε 'ς τὸ ξύλο Αἰγ. Βασαρ. Κορινθ. Τρίκκ. κ. ἄ. Τοῦ 'δωκα, τοῦ 'δωκα, ὡς ποῦ τὸν ἀλάλιασα (τὸν ἔδειρα μέχρι ἀναισθησίας) Ἀνδρ. Τὸ κρασί τὸν ἀλάλιασε καὶ δὲ δορεῖ νὰ μιλῇ Κεφαλλ. Εἴμ' ἀλαλιασμένος Ἀρκαδ. 2) Ἀμτβ. καταλαμβάνομαι ὑπὸ ἐκπλήξεως καὶ ἀμηχανίας, θαμβώνομαι Ἀνδρ. Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.) Θήρ. Ἰων. (Σμύρν.) Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γορτυν. Πάτρ.) Σάμ. κ. ἄ. —ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,150 ΚΠασαγιάνν. Παραμύθ. 73: *Ἀλάλιασε μὲ τὰ πλούτη του Κεφαλλ. Ἠλάλιασε ἀπὸ τὴ χαρά του Θήρ. Τὸν εἶδα πολὺ ἀλαλιασμένον Κεφαλλ. Ἐμεινε δλόρθος κ' ἔχασκε σὰν ἀλαλιασμένος ΚΚρυστάλλ. ἔνθ' ἄν. Ὁ καπετάνιος ἔμειν' ἀλαλιασμένος 'ς τὸν τόπο του, καταφυγιάστηκε ΚΠασαγιάνν. ἔνθ' ἄν. || Ἄσμ.**

Κόρη μαλαματένια μου | καὶ μαργαριταρένια μου, βγαίνεις τὸ μῆνα μιὰ φορὰ | ποῦ'ναι τὰ λουλούδια τὰ πολλὰ, κάνεις τοὺς νεοὺς καὶ σφάζονται, | τοὺς γέροντες κι ἀλαλιάζονται Σμύρν. Συνών. σαστίζω. Καὶ μετβ. περιάγω τινὰ εἰς σύγχυσιν καὶ ἀμηχανίαν Ἀνδρ. Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Σάμ. κ. ἄ.: *Τὸν ἀλάλιασαν οἱ κουβέδες τους Κεφαλλ. Ὅπως κάνετε δλόγυρά μου θὰ μὲ ἀλαλιάσετε αὐτόθ. Τὸν ἀλάλιασε ὁ θάνατος τῆς κόρης του αὐτόθ. Τὸν ἀλάλιασε ἡ φτώχεια Σάμ. β) Συγχύζομαι, ταράσσομαι Πελοπν. (Μάν.): Ἄσμ.*

Θέ μου, νὰ βρέχη τὴ Λαδρὴ κι ὅλη τὴ νῆα Δευτέρα νὰ μὴν ἀλλάξουν οἱ λυγερὲς κι ἀλαλιαστοῦ οἱ παπᾶδες κι ἀρματωθῇ ἡ λεβεδουριά καὶ πάη 'ς τὴ λιτανεία. Πβ. ἀλαλῶνω, ζαλίζω, σκοτίζω, συχύζω.

ἀλαλισμὸς ὁ, ΕΛυκούδ. ἐν Ἡμερολ. Μ. Ἑλλάδ. (1923) 123.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλαλιάζω.

Κατάπληξις, ἔκστασις τοῦ νοῦ ἐξ ὑπερβολικοῦ τρόμου: *Κι αὐτὸ ποῦ τὸ ἔφηγε ὁ πυρετός... ἐγύριζε τὰ μάτια του σὲ ὅλους... μὲ ἕναν ἀλαλισμὸ τρέλλας. Εἶχε ἀκούσει τὰ γραφτὰ τῆς μοῖρας του.*

ἀλαλοζῶ ἀμάρτ. ἀλαλουζῶ Ἡπ. (Ζαγόρ.) ἀναλουζῶ Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄλαλα καὶ τοῦ ρ. ζῶ.

Διάγω τὸν βίον ἐν δυστυχίᾳ, κακοδαιμονῶ (διὰ τὴν σημ. πβ. ἄλαλος 3): Φρ. *Ζῆ κι ἀναλουζῇ. Συνών. φρ. ζῇ καὶ ζένεται, ζῇ καὶ ζώνεται, ζῇ καὶ μαυροζῇ.*

ἀλαλόμοιρος ἐπιθ. ἀμάρτ. Θηλ. ἀλαλουμοῖρα Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄλαλος καὶ τοῦ οὐσ. μοῖρα.

Ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὴν ἐσχάτην δυστυχίαν καὶ ἀθλιότητα: Φρ. *Νὰ γέν' ἀλαλουμοῖρα!* (ἀρὰ) Ζαγόρ. Ἀλαλουμοῖρα, κακουμοῖρα (δυστυχεστάτη) Ἡπ.

ἄλαλος ἐπιθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἄλαλους βόρ. ἰδιώμ. ἀνάλαλος Πελοπν. (Βαλτέτσ.) Οὐδ. πληθ. ἄλαρα Πόντ. (Κερασ.) ἄλαθρα Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) ἄλαρθα Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπιθ. ἄλαλος = ἄναυδος, ἄφωνος. Περὶ τοῦ τύπ. ἀνάλαλος ἰδ. ἀ- στερητ. 1 δ. Οἱ τύπ. ἄλαρα καὶ ἄλαρθα λεγόμενοι μόνον ἐν ὠρισμέναις φρ. ἔχουν τὸ ρ κατ' ἀνομ., ὁ δὲ δευτέρος καὶ τὸ θ κατ' ἀναλογ. τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ἐν ἣ φέρεται φρ. ἄλαθρα μάλαθρα, ἐν τούτῳ δὲ τὸ θ ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ μάραθρο παρὰ τὸ μάραθο. Ἡ δευτέρα λ. μάλαθρα εἶναι αὐτὴ ἡ πρώτη, εἰς ἣν προσετέθη ἀρκτικὸν μ κατ' ἐπίδρασιν τῆς Τουρκικῆς, ἐν ἣ ὁ λέγων περὶ τινος πράγματος μετὰ ἀοριστολογίας τινὸς καὶ περιφρονήσεως ἐπαναλαμβάνει τὴν αὐτὴν λ. μεταβεβλημένην κατὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν διὰ τοῦ ἀρκτικοῦ μ, ὡς καὶ ἀπίδια-μαπίδια, πέτρα-μέτρα κττ. Πβ. ΣΨάλην ἐν Ἀθηνᾶ 27 (1915) Λεξικογρ. Ἀρχ. 107 κέξ. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τίθεται ἐν ἀρχῇ καὶ τὸ π, οὕτω δὲ ἐρμηνεύεται τὸ πάλαλα ἐν ταῖς φρ. ἄλαλα πάλαλα καὶ ἄλαρα πάλαρα (ἰδ. κατωτ.) Πβ. ΙΒαλαβάν. ἐν Ἀρχ. Κορ. 1, μέρ. 3,60.

1) Ὁ ἐστερημένος λαλιᾶς, ἄφωνος, ἄναυδος σύννηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.): *Ἐμεινε ἄλαλος ἀπὸ τὸ φόβο του σύννηθ. Ἡ μάννα του τὸν σταυροφίλησε ἀνάλαλη Βαλτέτσ. || Φρ. Ἀπόμεινε ἄλαλος (ἐπὶ τοῦ ἰσχυρῶς ἐξ ἀτυχήματος καταπληττομένου) πολλαχ. Ἀλαλος! ἐπόμεινε (ἐφιμώθη) Ὁφ. Ἐπεσεν ἄλαλος (ἐπὶ τοῦ περιπεσόντος εἰς βαρεῖαν νόσον) Πελοπν. (Λακων.) Τὸ παιδί ἐναι ἄλαλο (εὐρίσκεται ἐν καταστάσει ἀναισθησίας ἐξ ἰσχυροῦ πυρετοῦ) αὐτόθ. Ἡμεινεν βουβὸς κι ἄλαλος (ἐπὶ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἀπαντήσῃ εἰς σφοδρὰν ἐπίπληξιν) Ἀνδρ. Κούφιος τόπος κι ἄλαλος! (λέγεται ὑπὸ τοῦ ἀπενυχόμενου κακόν, ὥστε νὰ μὴ τὸ ἀκούσῃ ὁ τόπος, ἐν ᾧ λέγεται, καὶ τὸ λαλήσῃ καὶ τούτου ἕνεκα συμβῇ) Λακων. Ἀλαλα τὰ χεῖλη τῶν ἀσεβῶν! (ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης. Ἐπὶ βλασφημίου) ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 353,3. Ἀλαλα τὰ χεῖλη τῶν ἀσεβῶν! (ἐλέγετο ἄλλοτε ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν παρωδούντων τὴν Τουρκικὴν φρ. ἀλλάχ ἐκπέρ, ὅταν ἤκουον τὸν μουεζίνην ἐκφωνοῦντα αὐτὴν ἐν δημοσίᾳ προσευχῇ) Κρήτ. Ἀλαλα τὰ χεῖλη! (λέγεται ὑπὸ τοῦ ἐπιβάλλοντος εἰς τοὺς παρόντας ἄκραν σιωπὴν) Ἡπ. Τὸ κρύον καὶ τ' ἄλαλον νὰ γελᾷς! (ἐνν. γέλως, ἥτοι νὰ γελάσῃς τὸν ψυχρὸν καὶ ἄφωνον γέλωτα τοῦ θανάτου, ἥτοι νὰ ἀποθάνῃς! Ἀρὰ προελθοῦσα ἐκ τῆς ἀπατηλῆς ἐντυπώσεως, τὴν ὁποῖαν προξενεῖ ἐνίοτε ἡ μορφή τοῦ νεκροῦ φαινομένου ὅτι ὑπομειδιᾷ) Οἶν. || Παροιμ.*

Ἀλαλος κι ἀμήλαλος καὶ γαλενὸν ποτάμιν

(ἐπὶ τοῦ ὀλιγολόγου μὲν καὶ φαινομενικῶς ἡσύχου, ἀλλὰ πονηροῦ καὶ ὑπούλου. ἀμήλαλος=ἀμίλητος, σιωπηλός, γαλενόν=ἡσυχον) Κερασ. || Αἰνιγμ.

Μαῦρος ἄλαλος τὴν γῆν ἀνακατών-νει

τῶν τῆς καμπάνας ἀχτυπᾷ τῶν τοὺς νεκροὺς σηκών-νει

(ὁ ἀλέκτωρ) Κύπρ. (Πωμ.) || Ἄσμ.

